

Daf Panorama

La Yéchiva Ohavei Toratéha sous l'égide de Rav Israel Abib

Complément à l'étude du Daf Hayomi

BABA BATRA 48

לאסוקי שמעתא – סיכום הלכתי על סדר הדף (עם לשון השו"ע במודגש)

ב"ב מה

א. תליוהו וזבין. ב. כפייה בגט. ג. סקריקון. ד. שדה זו. ה. חתם אמודעא ואשקלתא.

א. מי שאנסוהו עד שמכר ולקח דמי המקח אפילו תלוהו עד שמכר ממכרו בין במטלטלין בין בקרקע שמפני אונסו גמר והקנה וכו' (ח"מ רה, א). וסברה הגמרא ללמדו דין זה ממה שכופים את הנודר קרבן ואת המחובי לגרש עד שיאמר רוצה אני דמוכח שמועיל רצון מתוך אונס. ודחו ששם נוח לו להתכפר בקרבן ולגרש כמצות חכמים ⁴מ"שא"כ כשנאנס ומכר. אלא מסברא שמפני אונסו גמר והקנה.

ב. היה חייב לגרש את אשתו ואינו רוצה ואנסוהו ב"ד עד שהוציא הוא גט ומצוה על ב"ד שבכל מקום ובכל זמן לכופו לגרש לבטל המודעא (שבאונס גירש). אנסוהו כותים וכו' אם לא היה חייב לגרשה מן הדין אפילו ריח גט אין בו וכו' (ובגמרא אמרו דמין התורה כשר כמו בתלוהו ומכר שמתוך אונסו גמר ומקנה וגמר ומגרש. וחכמים פסלוהו שלא תלך כל אחת ותתלה עצמה ביד עכו"ם שיאנוס בעלה לגרש. ועיין תוספות ד"ה דבר תורה). אם דחוק אותו ב"ד של ישראל ע"י כותים והיו הכותים מכין אותו ואומרים עשה מה שישראל אומרים לך דיני כאנסוהו ישראל (אה"ע קלד, ה' ח' וט').

ג. העכו"ם המציקים לישראל ומבקשים להרגם עד שיפדה עצמו מדי העכו"ם בשדהו או בביתו ויתננה למזיק ואח"כ יניחנו ובא ישראל אחר וקנאה מעכו"ם תחילה ואח"כ מהבעלים מקחו בטל לפי רב דוקא שלא עשה לו שטר שאם עשה שטר מקחו קיים ושמאל אמר מקחו בטל ואפילו עושה לו שטר אח"כ קיבל עליו אחריות וכו' או יש עדים שקיבל ממנו מעות ורב ביבי אמר אפילו קיבל מעות המקח בטל ויחזיר המעות (וחולק על רב הונא שאמר תליוהו וזבין זביניה זבינא) והלכה כשמאל (ח"מ רלו, א' וד').

ד. אמר רבא הלכה תלוהו ומכר אין המקח בטל אח"כ ייחד לו האנס שדה זו וגם לא מנה ⁵המוכר את המעות (שגילה דעתו שבע"כ קיבל) וגם לא יכל להשתמש מהאנס בשום דיחוי בעולם. אבל מסקנת הגמרא להלכה שבכל אופן המקח קיים ואפילו בשדה זו (ולא מנה המעות ולא יכל להשתמש שמתוך אונסו גמר והקנה וכדלעיל אות א'). שהרי המקדש אשה בעל כרחה אמר אמיר מקודשת ואע"פ שייחדה כשדה זו מתוך אונסה הסכימה להתקדש. ומר בר רב אשי אמר אינה ⁶מקודשת.

ה. מעשה שתלה טאבי האנס את פאפי עד שמכר לו באונסו ומסר מודעא בפני עדים שמפני האונס הוא מוכר וחתם רבה בר בר חנה על המודעא ועל המכר (שהמודעה תבטל את המכר). ואמר רב הונא החותם על המכר יפה עשה שכך הדין שתלוהו ומכר מכרו קיים, והחותם על המודה יפה עשה שהמודעה מבטלת את המכר (שו"ע ח"מ רה, א) ואע"פ שאמר רב נחמן העדים שחתמו על המכר ואמרו אח"כ שמסר המוכר מודעה שמאונס מכר אין נאמנים הני מילי בעל פה שאל תבא מודעה בע"פ לבטל השטר אבל מודעה בשטר מבטלת מכירה בשטר.

⁹⁴ וידועים דברי הרמב"ם בזה שכתב וז"ל (פ"ב מגירושין ה"כ): מי שתקפו יצרו הרע לבטל מצוה או לעשות עבירה והוכה עד שעשה דבר שחייב לעשותו וכו' אין זה אנוס ממנו אלא הוא אנוס עצמו בדעתו הרעה לפיכך זה שאינו רוצה לגרש מאחר שהוא רוצה להיות משיראל רצה הוא לעשות כל המצות ולהתרחק מן העבירות ויצרו הוא שתקפו וכיון שהוכה עד שתשש יצרו ואמר רוצה אני כבר גרש לרצונו.

⁹⁵ וברמב"ם ושו"ע פירש שלא לקח המעות בפני העדים. פי' אבל הודה בעדים שקיבל מעות (מפרשים).

⁹⁶ וכן הלכה דאינה מקודשת (אה"ע מב, א). ומפרש בגמ' הוא עשה שלא כהוגן לפיכך הפקיעו חכמים את הקידושין. אבל בתלוהו ומכר מודה.

Rav E. Abib

Retrouvez l'ensemble des Daf Panorama sur www.dafhayomi.fr rubrique Résumés